

Markedet for læringsplatforme er snævret ind

Feltet af leverandører inden for læringsplatforme var i forvejen smalt, og med KMD's opkøb af UVdata og ud-fasning af KMD Educa blev feltet reduceret til to dominerende leverandører og en håndfuld mindre.

Kit Roesen, KL programleder for Brugerportalsinitiativet, som læringsplatformsprojektet hører under, mener, at der er plads til en større spiller mere på markedet, men er overordnet set tilfreds.

Der er lige nu to dominerende leverandører samt en håndfuld mindre på markedet for digitale læringsplatforme. KL programleder Kit Roesen, Brugerportalsinitiativet:

"Vi havde nok en forventning om tre førende løsninger på markedet for læringsplatforme, men det er af forskellige grunde lige nu endt på to. Men der er jo flere leverandører – aktuelt syv – så der er leverandører nok til at skabe et tilstrækkeligt mangfoldigt marked," siger hun.

UVdata med løsningen MinUddannelse og Meebook har stort set delt det kommunale marked imellem sig med enkelte runners-up i feltet som eksempelvis MoMo fra Systematic. Det er dog ikke kun KMD's opkøb af UVdata, der er grunden til det relativt smalle felt.

"BPI-programmet har som udgangspunkt en fast tidsramme, som leverandørerne har arbejdet under, så en af grundene har nok været, at man som leverandør virkelig skulle være parat, da det begyndte at gå stærkt, og alle kommunerne gik i gang med at købe ind," siger Kit Roesen.

Et vildt kapløb

Søren Adolph, ejer og direktør i Meebook, peger både på tidsrammen og usikkerheden om, hvad en læringsplatform egentlig skulle indeholde, som vigtige faktorer.

"Det har været et vildt kapløb, og vi har skullet opfinde læringsplatformen fra bunden. Det indebærer del gætværk, og det krævede store investeringer og meget hurtig udvikling. Lidt firkantet kunne man sige, at det var dem, der gættede rigtigst hurtigst, der satte sig på de største markedsandele."

Søren Adolph peger sammen med flere af sine kolleger i branchen og i skoleverdenen også på nogle rå markedsmekanismer, der har snævret leverandørfeltet ind.

"Med 98 kommuner er der et begrænset økonomisk potentiale i markedet, og når så den løsning, der er lagt op til fra KL's side, er en decideret dansk model, er det heller ikke et interessant marked for udenlandske virksomheder, hvoraf der faktisk var nogle stykker med i de indledende faser."

Store krav til organisationen

Inger Surrow Jakobsen, Senior Manager hos Systematic, peger også på, at kravene til organisationen hos leverandørerne bliver ekstra store, når man ud over de detaljerede krav, der udspringer af skolereformen, også giver kommunerne mulighed for at stille deres egne krav.

"Som leverandør skal man kunne løse rigtig mange forskellige opgaver, når man skal udvikle ud fra så mange specifikke krav, og det kræver selvfølgelig en stærk organisation og nogle betydelige investeringer. Hvis man havde lagt op til en mere generisk løsning, kunne leverandørfeltet have været bredere," siger hun.

Indtil videre er Systematic's løsning MoMo kun afsat til én kommune, men Inger Surrow Jakobsen er ikke bekymret.

"Timingmæssigt mener jeg, vi har en fordel, fordi vi først for alvor satte gang i vores udvikling, efter kravene fra KL var kendte. Nu, hvor lærerne virkelig begynder at anvende de løsninger, der er solgt til kommunerne, vil der helt sikkert komme en reaktion. Et er jo at sælge løsningerne, noget helt andet er at få dem implementeret," siger hun.

Næsten monopol

John Klesner, formand for Danmarks IT-vejlederforening, havde oprindeligt forventet, at der ville være omkring to en halv større spillere på markedet, men de to, det lige nu er endt på, er nok det optimale, kommunerne kan håbe på.

"Hvis der skal være den nødvendige økonomi til at udvikle løsninger ud fra de behov, som kommunerne har formuleret, er der nok ikke plads til flere. Men den oprindelige idé bag Brugerportalsinitiativet om et "klude-tæppe", hvor kommunerne frit kunne vælge farve og størrelser, er gået lidt i stykker," siger han.

Han ser en pendant til udviklingen på området for digitale læringsmidler.

"Med to leverandører af læringsplatforme og én leverandør af den kommende samarbejdsplatform, AULA, tegner der sig næsten et monopol i stil med ClíoOnline og Gyldendals dominans på markedet for digitale læremidler."

Indskolingen en udfordring

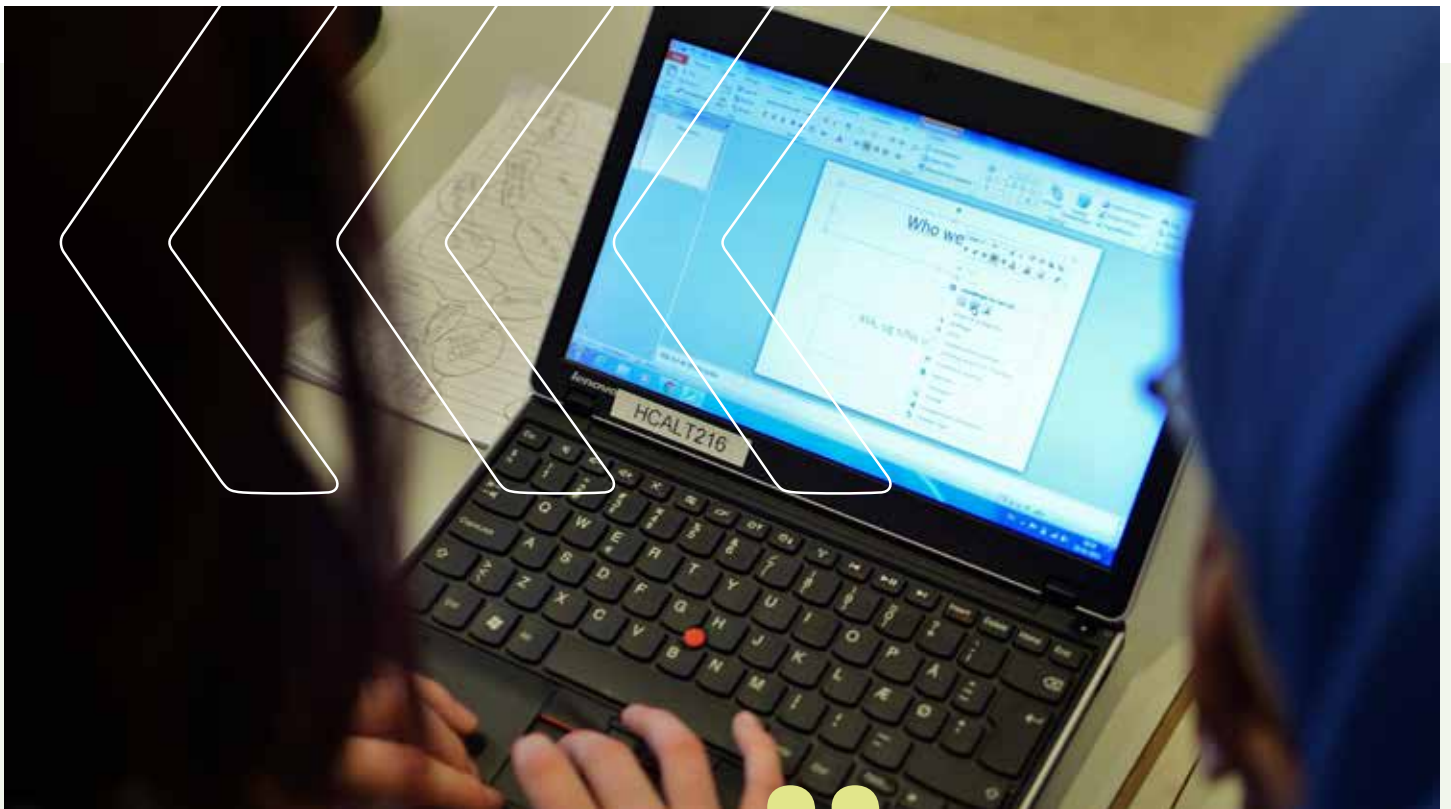
Selvom Kit Roesen mener, at der er plads til en større spiller mere på markedet, ser hun også et tydeligt potentiale i den nuværende markeds-situation.

”

Mange lærere føler, at de arbejder med beta-versioner, hvor selve betjeningen er meget bøvl. Det er et problem, der skal tages meget alvorligt, for hvis ikke 85 pct. af brugerne melder, at det er let og brugbart, så dør det, selvom funktionaliteten er til stede.

John Klesner, Danmarks IT-Vejlederforening.

”Der er som sagt flere leverandører end de to, der lige nu er dominerende, og der er som sådan ikke noget problem i at have et antal leverandører, der ikke har så mange kommuner på deres læringsplatform – de kan jo have andre produkter og kundeunderlag. Derudover mærker vi i øjeblikket en stigende interesse fra dagtilbuddene for løsninger til at understøtte digital læring, så der er der klart et potentiale for at udvide markedet.”

De aktører, Kit Magasinet har talt med, er alle enige om, at der stadig er en del at gøre, før læringsplatformene på det aktuelle marked kan honorere de krav og forventninger, der er fra skolernes side. Det er specielt indskolingen, der ifølge mange ikke er særlig godt understøttet i dag – primært fordi mange løsninger er meget teksttunge. Opfølgning på elevernes udvikling med hensyn til sociale kompetencer og trivsel er et andet område, der skal modnes, ligesom muligheden for nemt at få et overblik, eksempelvis fra en ledelsesmæssig vinkel, også nævnes som et område, der skal styrkes.

Brugervenlighed vigtig

John Klesner peger også på brugervenligheden som et helt afgørende punkt, som der ifølge ham ikke er særlig stort fokus på i KL's kravspecifikationer. Leverandørerne har været optaget af at opfylde kravene, men står nu med et stort dilemma: Det, der er udviklet, har svært ved at nå elever og lærere i de yngste klasser.”

”Vi er ikke i tvivl om, at løsningerne nok skal udvikle sig til det bedre, men ting tager tid, og vi bygger i øjeblikket et skib, mens vi sejler. Mange lærere føler, at de arbejder med beta-versioner, hvor selve betjeningen er meget bøvlet. Det er et problem, der skal tages meget alvorligt, for hvis ikke 85 pct. af brugerne melder, at det er let og brugbart, så dør det, selvom funktionaliteten er til stede.”

John Klesner konstaterer med tilfredshed, at man tilsyneladende har lært noget af den manglende fokus på brugervenlighed, idet AULA-udbudet indeholder en belønning til leverandøren ved stor brugertilfredshed.

Krav om ISAE 3402

Jan Gaardboe Jensen, uddannelsesdirektør i KMD og direktør i UVdata, mener ikke, at man skal se KL's kravspecifikationer som ultimative krav, men nærmere som et katalog, man kan tage afsæt i, men som slet ikke dækker det hele.

”

Vi havde nok en forventning om tre førende løsninger på markedet for læringsplatforme, men det er af forskellige grunde lige nu endt på to. Men der er jo flere leverandører – aktuelt syv – så der er leverandører nok til at skabe et tilstrækkeligt mangfoldigt marked.

Kit Roesen programleder KL

”Vi udvikler hele tiden, og det meste udspringer af de mange krav, vi får fra kommunerne. Når man først begynder at tage en løsning i brug, får man selvfølgelig appetit på mere. Så man må endelig ikke tro, at man er hjemme, bare fordi man har dækket KL-kravene,” siger han.

Hvad angår den videre udvikling på markedet, ser han frem til at se, hvilken betydning det får, at KL i kravspecifikationen har rådet kommunerne til at sikre, at leverandørerne lever op til kravene i ISAE 3402. Det er en revisorerklæring, der dokumenterer ordentlige it-forhold hos en virksomhed og fungerer som bevis for, at man lever op til lovkrav og god it-skik.

”Det er et aspekt, som fylder meget hos os, men det er også noget, der kræver en betydelig investering. Så jeg ser frem til at se, hvilken vægt, det får, når kommunerne fremover skal vælge leverandør,” siger han.

Kommunerne er dataansvarlige i forhold til håndteringen af sikkerheden på læringsplatformene, og Kit Roesen fortæller, at der har været drøftet sikkerhedskrav i en åben proces med leverandørerne, som forholdt sig positivt til kravene – herunder kravet om ISAE 3402-valideringen.

«

”

Timingmæssigt mener jeg, vi har en fordel, fordi vi først for alvor satte gang i vores udvikling, efter kravene fra KL var kendte.

Inger Surrow Jakobsen, Systematic

Aarhus indfører MinUddannelse på alle skoler

Aarhus er i gang med at rulle læringsplatformen MinUddannelse ud på alle kommunens skoler. De første tilbagemeldinger er positive, men det er også klart, at der helt generelt skal ske en modning af løsningerne for at dække behovene.

Mette Hardis Jakobsen, konsulent, Læring og Udvikling i Aarhus Kommune og indtil for få uger siden lærer på Mårslet Skole og Per Søndergaard, lærer på Læssøesgades Skole i Aarhus, er en del af "De 32+", som er en gruppe frikøbte it-ressourcepersoner, der står for at introducere nye tiltag på skolerne. De har netop afsluttet 1. modul i introduktionen af MinUddannelse på samtlige 48 skoler i kommunen.

"De første reaktioner fra lærerne har været positive. Der har selvfølgelig været mange diskussioner og nogle helt valide bekymringer i forhold til at skulle arbejde på en ny læringsplatform, men lige nu koncentrerer vi os om at præsentere funktionaliteten, så lærerne kan begynde at skabe det indhold, der giver værdi for læringen," siger Per Søndergaard.

Ifølge Mette Hardis Jakobsen er der også sket en vis afdramatisering ved at komme i gang med at bruge platformen.

"Mange lærere er jo allerede vant til at arbejde på forskellige digitale platforme og kan konstatere, at det er ikke så svært. Samtidig holder vi jo også fast i, at god undervisning er en meget nuanceret størrelse, og bare fordi der ligger et lækkert undervisningsforløb på platformen, så bliver selve undervisningen jo ikke automatisk fantastisk," siger hun.

Behov for modning

På trods af de første positive erfaringer er der områder, hvor der stadig udestår meget udvikling.

"De største udfordringer ligger i forhold til indskolingen og specialområdet. Systemet er meget teksttungt, og det er naturligvis et problem, der skal løses med noget, der er mere visuelt orienteret. Et andet vigtigt punkt er at kunne afspejle progressionen hos den enkelte elev, så det ikke ender i en ren afkrydsningsøvelse, hvor man bare sætter flueben ud for hvert læringsmål," siger Per Søndergaard.

Dennis Møller Hansen, sektionsleder i Læring og Udvikling, ser også et stort behov for yderligere modning af markedet.

"Lige nu er der ingen af systemerne, der understøtter arbejdet med

elevernes personlige og sociale kompetencer, og det er noget, vi har stor fokus på i Aarhus. Derudover skal ledelsescockpittet også udvikles yderligere," siger han.

Få leverandører

Markedet for læringsplatforme er nyt, og med KMD's opkøb af UVdata og dermed MinUddannelse er feltet af leverandører skrumpet ind.

"Alle systemerne på det her marked er jo umodne, så ligegyldigt hvad man vælger, vil man ikke få noget, der bare kan det hele," siger Mette Hardis Jakobsen og fortsætter:

"Det bliver meget vigtigt, at de relativt få leverandører er villige til at lytte til brugernes feedback. I den forbindelse er det jo ikke nødvendigvis positivt med meget få dominerende leverandørerne, for hvem vil de lytte til blandt de mange brugere af systemet?"

Lone Juric, som er programleder, peger på et misforhold mellem de oprindelige intentioner med Brugerportalsinitiativet, som indførelsen af læringsplatforme hører under, og så den nuværende markedssituation:

"Målet med Brugerportalsinitiativet var blandt andet at skabe et mangfoldigt marked på dette område, men på det seneste har vi rent faktisk set en indsnævring."

Skiftede til MinUddannelse

I udvælgelsesprocessen lænede Aarhus sig tæt op ad kravspecifikationerne fra KL kombineret med enkelte specifikke Aarhus-krav. Vejen mod valget af MinUddannelse har dog budt på et par bump og omkørsler. Man blev opmærksom på nogle fejl i udbudsbetingelserne og valgte derfor at lade udbuddet gå om. I den nye runde blev KMD Educa valgt, men da KMD opkøbte UVdata – og dermed løsningen MinUddannelse – og meldte ud, at KMD Educa ville blive udfaset, valgte man at skifte til MinUddannelse.

"Rent timingmæssigt var det muligt for os at skifte, da vi på det tidspunkt endnu ikke havde igangsat nogle aktiviteter med KMD Educa. Rent juridisk

var vi også på sikker grund, da substitueringen skete på de samme kontraktvilkår som ved valget af KMD Educa,” fortæller Lone Juric. Men er det så det bedste system, man har fået – når der tidligere er valgt to andre?

”Vi har fået det bedste system til den rigtige pris. Der har jo været mange forskellige parametre i spil i udvælgelsesprocessen ud over selve systemet – eksempelvis pris, service og samarbejde med leverandøren – og vi mener, vi samlet set er landet på den bedste løsning,” siger Lone Juric.

Det rigtige anvendelsesniveau

Ifølge Per Søndergaard har det formentlig været en fordel, at hele processen blev forlænget, da man dermed har haft mulighed for at få diskuteret nogle af de helt principielle spørgsmål til bunds, inden man begyndte at rulle en løsning ud.

”Vi har været igennem diskussionen om selve præmissen med at arbejde med læringsmål og synlig læring, så selvom der selvfølgelig stadigvæk kan være nogle bekymringer og forbehold, så kan vi nu have fokus på at lære selve løsningen at kende,” siger han.

Mette Hardis Jakobsen peger på vigtigheden af at finde det rigtige niveau for anvendelsen af læringsplatformen.

”I forbindelse med introduktionen af MinUddannelse taler vi meget om, at man jo ikke behøver at opstille læringsmål for alt, man foretager sig i undervisningen. Man kan i princippet gøre det helt ned på lektionsniveau, men hvis det giver mere mening at gøre det på forløbsniveau, skal man vælge at gøre det,” siger hun.

Der er ikke udstukket detaljerede retningslinjer fra centralt hold om selve anvendelsen af læringsplatformen, eksempelvis med hensyn til på hvilket niveau, man opstiller læringsmål.

”Læringsplatformen er overordnet set et værktøj, der skal understøtte læringsprocessen, men hvor meget, man bruger det og hvordan, må man beslutte lokalt,” siger Lone Juric.

Nødvendigt med et system?

Introduktionen af læringsplatforme i folkeskolen udspringer af skolerefor-

men og beslutningen om at arbejde med læringsmål og synlig læring. Men har det været nødvendigt at indføre et nyt system for at forfølge det mål? Hvilken værdi vil en læringsplatform egentlig tilføre undervisningen?

For Dennis Møller Hansen ligger svaret i selve ordet læringsplatform.

”Læringsplatformen giver værdi ved at understøtte børnenes læring, og det sker ved at være et samlingssted for informationer og for de aktører, der er omkring børnene – ikke mindst ved i endnu højere grad end tidligere at invitere forældrene ind i et samarbejde i forhold til deres børns læring.”

Indførelsen af en læringsplatform ligger ifølge Dennis Møller Hansen også fint i forlængelse af et arbejde, der er pågået i flere år.

”Det er en naturlig del af den opgave, vi længe har haft med at gå fra vurderingsdata til læringsdata, som vi kan bruge fremadrettet til at styrke det enkelte barns læring. Og vi ved, at denne type systemer kan understøtte transparens, fokus, systematik og en vis ensartethed, der er gavnlig for læringen.”

Kulturforandring

Dennis Møller Hansen understreger, at man ikke ser arbejdet med introduktionen af læringsplatformen som ”implementering”, men snarere en del af en større bevægelse.

”Vi taler om en kulturforandringsproces, som vi skal have et setup til løbende at understøtte.

Per Søndergaard ser som lærer gode muligheder i en læringsplatform i det daglige arbejde.

”Det gode ved en læringsplatform er, at den samler og skaber sammenhæng mellem elevplaner, årsplaner og læringsforløb. Så jeg ser platformen som det sted, hvor jeg planlægger min undervisning, og som jeg bruger som afsæt i mine lektioner,” siger han.

«««

Mange lærere er jo allerede vant til at arbejde på forskellige digitale platforme og kan konstatere, at det er ikke så svært.

Mette Hardis Jakobsen

Lige nu er der ingen af systemerne, der understøtter arbejdet med elevernes personlige og sociale kompetencer, og det er noget, vi har stor fokus på i Aarhus. Derudover skal ledelsescockpittet også udvikles yderligere

Dennis Møller Hansen

Vi har fået det bedste system til den rigtige pris. Der har jo været mange forskellige parametre i spil i udvælgelsesprocessen ud over selve systemet – eksempelvis pris, service og samarbejde med leverandøren – og vi mener, vi samlet set er landet på den bedste løsning”

Lone Juric